

ŠVIESA

JORNAL LITUANO

„Šviesa-Luz“

Orgão de Comunidade
Lituana de SÃO JOSÉ

Redakcija ir Administracija:
MATRIZ DE SANTO ANTONIO DO PARY
Telefonas 2-4252.
Caixa Postal. 4118.

Atsakingasis Redaktorius
Jesus Saborido Montanes

METAI V

SÃO PAULO, 1939 M., MAIO - GEGUŽIO 6 D.

Nr. 18 (189)

GEGUŽĖS MĖNUO = MARIJOS GARBEI!

„Išvalytas“ Litvinovas

Trečiądienį pasitraukė ilgametis Sovietų Rusijos užsienių reikalų komisaras Litvinovas — Finkelšteinas. Jo vieta užėmė dešiuolji Stalino ranka — Komisarų Tarybos pirmininkas Molotovas. Šis pasitraukimas visame pasaulyje iššaukė didelio nustebimo Niekas šiuo metu nelaukė tokio «valymo». Kitoje vietoje rašėme apie derybas trijų sąjungai — angli — prancūzų — rusų — sudaryti. Jos dabar kaip tik patina į karštyje. Ir, štai, šiuo metu keičia visas Sovietų užsienių reikalų komisaras!

Nežinia tikrai, kurios priežastys privertė Litvinovą pasitraukti. Sprendžiant iš vokiečių džiugavimo ir angli nepasitenkinimo, galima spėti, kad Kremliaus valdovui Stalini nepatiko Litvinovo prisidėjimas prie jau minėtos trijų sąjungos. Tokia sąjunga galėtų Sovietus įtraukti į karą, o karas ženklinant Stalino diktatūros galą. Antra, Litvinovo autoritetas labai krito po nepasisekusios Sovietų intervencijos naminiam kare Ispanijoje, negarbingo rusų kapituliavimo prieš Japoniją, Čekoslovakijos išdavimo, Tautų Sąjungos ir kolektyvinio saugumo bankroto ir eilės kitų neigiamų reiškinų užsienių politikoje. Pagaliau, šis pakeitimas yra tolimesnės «valymo» akcijos etapas, nes Stalinas nebeapsitiki žydais, kadangi jie labiau simpatizuoja savo tautiečiams Trockiui. O Litvinovas — Finkelšteinas — žydas, kilęs iš istorinės Lietuvos. Galimas spėjimas, kad visiškai pasikeisiant Sovietų užsienių politika.

Baisus žemės drebėjimas Japonijoje

Antradienį Japonijoje įvyko baisus žemės drebėjimas Akita provincijoje. Nuostoliai tiesiog milžiniški. Užmušta 70 žmonių ir daugybė sužeista. Tikras aukų skalčius dar nenustatytas. Japonijoje beveik kiekvienai metais drebama žemė, ypač baisus žemės drebėjimas įvyko 1924 metais. Tada sugriautas Tokio miestas ir provincija. Japonų inžinieriai rimtai svarsto planą statyti namus, net dangorėžius, ne aukštesnius, o žemesnius. Tokių namų nesugriauja žemės drebėjimai. Sviesa būtų atvedama veidrodžių pagalba. Įdomus būtų miestas po... žemėmis.

GRIZO KARDINOLAS LEME

Trečiądienį grįžo laivu «Augustus» Brazilijos kardinolas Dom Sebastião Leme iš Romos, kur jis buvo nvykęs dalyvauti Popiežiaus rinkimuose. Popiežius Pijus XII perdavė visai brazilų tautai ir vada us savo ypatingą palaiminimą. Brazilijoje dabartinis Popiežius yra lankęsis Tarpautinio Eucharistinio Kongreso metu, 1934 metais.

NAUJAS PARAGVAJIAUS PREZIDENTAS

Pereitą sekmadienį įvyko Paragvajaus prezidento rinkimai. Naujuoju šio krašto prezidentu išrinktas generolas Estigarribia.

HITLERIO KALBA

Amerikos prezidentas Rooseveltas kreipėsi į Europos diktatorių Hitlerį ir Mussolini, klausdamas jų, ar jie sutinka garantuoti taiką dešimčiai metų ir yra pasiryžę negrobtį daugiau svetimų žemių. Be to, Rooseveltas prašė nurodyti, kokiu planu diktatoriai turi artimai ateičiai.

Šios Roosevelto telegramos diktatoriai buvo pastatyti labai nemaloniu padėtin. Prisipirki, turėjo pasisakyti, ar jie stovi už taiką ar už karą. Jungtinės Valstybės turi tokio didelio svorio pasaulinėje politikoje, kad jų prezidento balso nebaisyti net diktatoriams nepatogu. Nelgiamas atakymas į šį kvietimą turėjo suversti visa būsimoji pasaulinio karo kaltę Romos — Berlyno ašiai. Amerikos vyriausybei iš to būtų buvęs geras argumentas prieš viešąją to krašto opinią stoti karan prieš vokiečius ir italus, o gal ir Japoniją.

Hitleris, gavęs Roosevelto telegramą, nutarė sušaukti reichstagą (seimą) ir to seimo posėdyje išdėstyti savo nusistatymą ir duoti atsakymą Amerikos prezidentui. Reichstagas buvo sušauktas balandžio mėn. 28 dieną ir jame Hitleris pasakė garsiąją savo kalbą, kurios buvo laukiama su dideliu susidomėjimu, ypač Europoje.

Dar prieš reichstago posėdį vokiečių spauda ėmė labai nedraugingai ra-

šyti apie amerikiečius ir demokratijas. Iš to galima buvo spręsti, kad Hitlerio atsakymas bus neigiamas. Rooseveltas visai nė nesiklausė Hitlerio kalbos, kuri buvo perduodama per radio į visą pasaulį.

Hitleris savo kalboje stengėsi sukrytiuoti prezidento Roosevelto teigimą; girdi, taiką į pavojų statančios nė fašistinės valstybės, o demokratijos. Girdi, nuo 1918 metų fašistiniai režimai nėra pakėlę prieš nieka ginklo! Tai daugiau, negu vokiški toki Hitlerio tvirtinimai. Be to, jis aiškino pasauliui, kad Čekoslovakijos užėmimas buvęs neišvengiamas, patiems čekams prašant įvykdytas ir čekai dabar daug geriau gyvena, negu anksčiau. Toki teiginiai rimtai, žinoma, negalima traktuoti. Tačiau buvo ir rimtų viešų Hitlerio kalboje. Jis iškilmingai ir viešai atsiskė Vokietijos pasirašytų sutarčių su Lenkija ir Anglija. Su Vokietija turėjo nepuolimo paktą, o su Anglija karo laivyno tonažą reguliuojančią sutartį, pagal kurią Vokietija galėjo statyti karo laivų 35% angli karo laivyno tonaž.

Vadinasi, šios sutartys jau nebegačioja. Hitleris siūlo anglams naują sutartį tačiau angli spauda pažymi, kad neverta gaišti laiko, nes sutartis su Hitleriu yra tik paprastas popiergalis, ir

B. L. O. CENTRO TELEGRAMA

B. L. O. Centro vadovybė su džiaugsmu sutiko žinią, kad tie patys viešybės idealai, dėl kurių įgyvendinimo Centras čia nenulstamai kovoja, laimėjo ir Lietuvoje. Susirinkę iškilmingo posėdžio, Centro Valdyba, Taryba ir Kontrolės Komisija priėmė tokio turinio telegramą Lietuvos Ministeriui Pirmininkui:

„Ministrų Tarybos Pirmininkai: „Brazilijos Lietuvių Organizacijų Centras reiškia gilios užuojautos lietuvių Tautai ir Valstybei dėl skaudaus smūgio — Klaipėdos praradimo. Kadangi kritingomis valandomis tik vieninga tauta gali patodyti tvirtą valią ginti savo nepriklausomybę, Brazilijos lietuviai linki Lietuvos Lietuvos Broliams būti šien tikros, ne dirbtinės, vienybės — kelia už mūsų bendrosios Tėvynės laisvę ir mūsų tautiečių gerovę.“

„Brazilijos Lietuvių Organizacijų Centras, nenulstamai dirbas vienybei Brazilijos lietuvių Kolonijoje įgyvendinti, itin sveikina tą pačią kryptį Lietuvos politiniame gyvenime ir linki, kad ir viešvaltybinio darbo būtų pritrauktos visos kūrybinės jėgos ir Vyriausybė atstovų plačiausiam Tautos sloksimui.“

Pasirašė:
B.L.O. Centro Tarybos Pirmininkas
Antanas Dutkus.

visi Vokietijos iškilmingi pažadai nė to popiergalio neverti. Tarpautinė teisė ir sąžinė vokiečiams neegzistuoja.

Tiesioginis pavojus iš sutarties atsisakymo kyla Lenkijai. Aišku, ka Hitleris lenkams tuo norėjo pasakyti. Šį penktadienį Hitlerio kalbą davė atsakymą Lenkijos užsienių reikalų ministris Beckas. Dar neturime jo kalbos teksto, tačiau, sprendžiant iš lenkų spaudos nuotakos, tenka laukti, kad Beckas vokiečiams atsakė griežtai: «Nėsi dėl Danco perleidimo Vokietijai».

Tenka pažymėti dar viena mums, lietuviams, įdomi Hitlerio kalbos vieta, kurioje jis užsimena apie Klaipėdą. Hitleris sako, kad Lietuvos vyriausybė pasielgusi labai išmintingai ir parodžiusi gerą savo valią. Vokietijai su Lietuva dabar rišas draugingumas.

Visas pasaulis Roosevelto žygi sveikina. Gal jis išgelbės taiką. Tenka pastebėti, kad paties Hitlerio užpul tosios valstybės kludo Rooseveltui energingiau įsikšti į Europos reikalus. Rooseveltas prikišo Hitleriui, kad jis kėsinasi į visą eilę mažųjų valstybių. Buvo nurodytos tos valstybės, kurioms gresia Vokietijos imperiualizmo pavojus. Tada Vokietijos užsienių reikalų ministerija išsuntinėjo raštą visoms Roosevelto sumintų kraštų vyriausybėms, klausdama, ar joms gresia vokiečių pavojus, ar ne. Visos atakė, kad toks pavojus joms regresia. Tik viena Norvegija išdrįso tiesą pasakyti, bet vistiek Rooseveltas buvo padėtas labai nemaloni padėtin, ir Hitleris galėjo jam drąsiai patarti nesikišti su savo pagalba ten, kur žmonės jį nereikalingi, kadangi Vokietija jų geriausias kaimynas ir niekieno žemių nenori ir niekam pavojaus nesudaro. Tai tokių tragikomedių taikos šiu dienų gyvenime. Už gerklės pajuta tauta, kaip Lietuva, ir tai iš baimės sako, kad jai jokio pavojaus nėra...

Atidaryta pasaulinė paroda

NEW-YORKAS. Pereitą septynių dienų dalyvaujanči 10.000 kyiestų svečių čia buvo atidaryta pasaulinė paroda. Ta proga buvo pasakyta daug kalbų. Prezidentas Roosveltas kalbėjo 12 minučių, pažymėdamas, kad paroda atidaryta paminėti 150 metų nuo pirmojo Amerikos prezidento išrinkimo. Prezidentas pabrėžė, kad Jungtinės Amerikos Valstybės krašto viduje siekia ekonominės ir dvasinės žmonių gerovės ir taikos. Kitų kraštų dalyvavimas įrodo jų gerą valią ir paramą Amerikos patriotinei politikai. Baigdamas atsakė į sveikinimus ir pažymėjo turįs vilties, kad netolimoje ateityje pavyks pašalinti visi skiriamieji barjerai su Europa. Parodos atidarymą labai trukdė blogas oras. Parodos aikštėje galutinai baigti įrengti tik 3 paviljonai. Lenkijos paviljone iškabintas žemėlapis rodo, kad kadaise Lenkijos teritorija traukusie nuo Baltijos iki Juodųjų jūrų.

Po pietų paroda aplankė apie pusė milijono žmonių. Parodoje dalyvauja ir Lietuva.

HAMBURGAS. Vokiečiai pastatė naują didelį karo laivą. Laivas aprūpintas priešlėktuvinėmis patrankomis ir torpedų leidžiamaisiais prietaisais. Aktyvion karo tarnybon pervesti pernai pastatyti dar trys šarvuotiniai. Uosto dokuose naujai statomi vėl 3 laivai.

BERLYNAS. «Völkischer Beobachter», komentuodamas 9 vokiečių iš Anglijos ištrėmimą, puola Angliją, būk ji keršto sumetimais spaudžianti ramius darbininkus, kurie nieko bendra su politika neturį. Mums aišku, koki «ramūs darbininkai» vokiečiai, ir Anglijos kerštas to sumetimai. Kiekvienas nuplauna tai, ką pasisėjo.

Amerikiečiai - amerikoniškai

Amerikos prezidentas Rooseveltas, paklaustas, kokią jo nuomonę dėl Hitlerio kalbos, pasakytos reichstage, atsakė: Mano vyriausybė ilgai studijavo naujos karinės bazės įsteigimą Karalių jūroje. Dabar galia pranešti, kad įsteigta nauja armija ten suformuota. Aš pats asmeniškai sekiau ten vykusius laivyno manevrus.

Tai charakteringas Amerikos prezidento atsakymas.

P pinigai jau plaukia...

Pereitą savaitę esame rašę apie anglų priemones išlaikyti savo pusėje Rumuniją. Beveik visos jos yra ekonominio pobūdžio: paskolos, prekyba, naujų žibalo apdirbimo įmonių anglų kapitalais statyba ir kit. Iš Londono pranešama, kad pirmoji paskolos partija jau Rumunijai siunčiama - tai pusantro milijono svarų sterlingų. Ši paskola skirta finansuoti rumunų pramonę, kad ji galėtų išvystyti savo veikimą ir įstengtų konkuruoti su vokiečių gaminiams.

PORTO RICO - NAUJA AMERIKIEČIŲ GALYBĖS BAZĖ

Amerikos vyriausybė rengiasi Porto Rico įsteigti dar vieną savo karinės galybės bazę. Tuo tikslu vedami neoficialūs pasitarimai su šio autonominio Jungtinių Valstybių krašto vyriausybe. Porto Rico tvirtovės turėtų apsaugoti Panamos kanalą ir kitus amerikiečių interesus Centrinėje Amerikoje.

SÃO PAULO. Matarazo fabrikuose mašiant dažus, neatsargiai elgiantis su ugnim, sprogo retorta. Sprogimo metu sužeistas vienas darytojas ir du jo padėjėjai.

DIDELIS PRITARIMAS VYRIAUSYBEI

Visoje Lietuvoje kyla didelė patriotinio judėjimo banga. Iš visų Lietuvos kraštų ateina pritarimo naujam Vyriausybei pareiškimai. Visas kraštas džiaugiasi nusikratęs saujelės tautininkų žiaurios diktatūros ir didelės savalės. Pav., tiesiog milijoniškas visuomenės susirinkimas, įvykęs Šiauliuose, savo rezoliucijoje, tarp kita ko, sako: «Kariuomenės Vade! Tavo šaukimą pamiršti tai, kas mus skiria, ir vieninimai ryžtis ginti gimtojo krašto laisvę mes išgirdom ir šventai išpildysim. Konsoliduotai tautos vienybės vyriausybei opozicijoje gali būti tik išorės priešai ir vidaus nelaisvės šalininkai.»

Sventa tiesa pasakyta. Tik vidaus nelaisvės ir diktatūros pančių šalininkai gali būti naujojo režimo priešai ir senosios tautininkų diktatūros apjakę gynėjai. Jei tokių šiandien Lietuvoje jau nebėra nė vieno, tai užtat užsieniuose po senovei DULR-o maitinami vaikėzai vis tebetraukia ju visiems įgrisusius «tvirtos geros, aiškiai tautiškos valdžios» himnus, koliodamiesi tuos, kurie reikią besąlyginį pritarimą naujam koalicinei Lietuvos vyriausybei. Mes galime dar kartą pareikšti, kad esame tų eilėje. Tik dėl to DULR-o peniūkaliai tiek čia tiek ir Argentinoje užkliudo «Sviesą» jau nebe pirmas kartas.

Mes norjme palaukti dar truputį ir pažiūrėti, kuo ši arogancija baigsis. Visiems toks persistengimas ir persitempimas su tuo tautininkiškoju senuoju režimu gyrimu atrodo tikrai juokingas. Varną prausk neprausęs, o ji vistiek juoda. Neišpraus tautininkiškosios varnos, padėjusios biarų diktatūros kjaušinį į ramų mūsų Tėvynės lizdą, nė mūsų tautininkai. Dėl to jie gali būti visai tikri.

DANCIGO KLAUSIMAS

Svarbiausias šių dienų politikos klausimas, kuris domina visą pasaulio opiniją, yra Dancigo klausimas. Vokiečiai neslepia savo planų inkorporuoti Dancigo miestą ir visą dabartinį lenkų koridorių į reichą. Vokiečių vyriausybė yra davusi Lenkijai pasiūlymą Dancigo klausimą taip išspręsti: Dancigo miestas tuojau grįžta Vokietijai; per koridorių lenkai leidžia vokiečiams sutarto ploto juostą žemės, kuri jungtų Vokietiją su Rytprūsiais. Toje juostoje vokiečiai galėtų statyti kelius, geležinkelius ir kit. Aišku, ir tvirtovės prieš tuos pačius lenkus. Vokietija už tatei garantuotą Lenkijai ne puohmą 25 metams. Jeigu lenkai su šiuo vokiečių pasiūlymu nesutiktų, tada Vokietijos vyriausybė negalinti garantuoti Lenkijos nepriklausomybės. Tada reikią, kad vokiečiai pulstų tuo atveju Lenkiją, ypač vokiečių apgaventa Sileziją ir Pamarį.

Lenkai tokio pobūdžio vokiečių reikalavimus atmeta. Jie pabrėžia, kad išėjimas į jūrą yra Lenkijai gyvybės klausimas ir dėl to ji visomis priemonėmis lenkai ginsia. Patvirtinti šioms pareiškimams jų karo vadovybė pašaukė dalį atsarginių, ir dabar lenkų armija susideda iš 1.200.000 vyrų. Tai yra jėga su kuria lenkai mano jau galį pasipriešinti vokiečiams. Pačioje Lenkijoje ir koridoriuje toliau tebeareštuojami ramybę drumsčiai ir gaudus įvairius skleidžiąs bel lenkus išėjdinę jų vokiečiai. Kad parodytų vokiečiams, jog jų nesibijo, lenkų politiniai sluoksniai reikalauja patiekti iš savo pusės reikalavimus Vokietijai, o Dancigui už

Patys tautininkai Lietuvoje dėl akių buvo pareiškę sutinką su naujajai kryptimi. Tačiau slaptai tautininkų sąjunga pradėjo šaukti posėdžius, aptarti ką dabar reikia daryti, kad vėl būtų galima atsteigti Lietuvoje diktatūra. I dabartinės vyriausybės rankas pateko eilė slaptų tautininkų išleisčių konspiratyvaus pobūdžio aplinkraščių savo apylinkių vadams ir kitiems. Be to, policijos dėmesį atkreipė dviprasmiškas telefonais skambinimas, valdžios patalpų naudojimas konspiratyviems tikslams ir kit. Pagaliau, padarytas tam galas, apie ką mes esame rašę: padarytos kratos ir buvo suimti žymiausi tautininkų partijos vadai. Iš Lietuvos mums praneša, tautininkų partijos veikimas po to jau galutinai dezorganizuotas. Pereitos savaitės gale tautininkų partija, suvaldinusi liūdniausią vaimenį Lietuvos gyvenime, Ministerių Pirmininko galutinai sulikviduota.

Telegramos iš Kauno praneša, kad Ministerių Tarybos pirmininkas pasirašė dekretą, kuriuo uždraudžiama visoms partijoms politinis veikimas. Kadangi kitų politinių partijų veikimas jau keleri metai kai sustabdytas, šis dekretas liečia tik vieną tautininkų partiją, kuri iki šių metų kovo mėn. pabaigos turėjo politinio gyvenimo monopolį. Tuo būdu tautininkų partijos diktatūra Lietuvoje reikia laikyti galutinai sužlugusią. Ministerių Pirmininko dekretas yra jos mirties metrika.

Charakteringa, kad šis dekretas paskelbtas be Valstybės Prezidento parašo. Gal takti sumetimais nebuvo patogu dėti parašas po mirties sprendimu tai partijai, kurios vyriausiu šefu jis yra buvęs. Tačiau ši aplinkybė nekeičia dalyko esmės.

dėti Lenkijos protektoratą. Girdi, jei Hitleris uždėjo protektoratą Cekijai, teisingamasis, kad taip elgtis buvęs priverstas norėdamas apsaugoti ją nuo anarchijos, tai lenkai irgi gali uždėti protektoratą Dancigui, saugodami jį nuo vokiečių keliamos anarchijos. Kaip iš šio fakto matyti, lazda turi du galus, ir antrasis jos galas dabar gali atsiskirti prieš patį Hitlerį.

Tai lenkų visuomenės nuotaika. Gi vyriausybė pareiškė kad ji sutinkanti sudaryti mišrią lenkų vokiečių komisiją Dancigo miestui valdyti. (Dabar Dancigą valdo Tautų Sąjungos aukštasis komisaras). Apie Dancigo grąžinimą Vokietijai arba laisvos zonos per koridorių Vokietijai davimą, o tuo labiau viso koridoriaus atidavimą, negalį būti kalbos. Lenkija su ginklu ginsianti tai, kas yra jos.

Tad nuomonių skirtumas yra didelis. Lenkijos politiniuose sluoksnuose manoma, kad vis dėlto su Vokietija bus susitarta gražiuoju, nes pirmas šūvis Dancige reikėtų pasaulinio karo pradžią, kurio niekas Europoje nenori.

Blogo įspūdžio Lenkijoje padarė Hitlerio kalba (Apie ją dedame pirmam puslapy), kurioje jis atsiskakė nepuolimo pūkto su Lenkija. Tas paktas pasirašytas dar su Pilsudiskiu. Atsakdami i tai, lenkai suteikė plačias teises savo prezidentui Moscickui.

Gegužės mėn. 3 d. Lenkija šventė savo nepriklausomybės sukaktį.

VARSUVA. Lenkų spauda rašo, kad «Lenkija, prijungus prie Vokietijos Klaipėdą, pasijuto atskirta nuo Baltijos jūrų». Ta proga reikalaujama,

Kyla Trijulė Sąjunga

Anglų - prancūzų - rusų karinė sąjunga jau galima laikyti įvykęs faktas, nors ji dar nepasirašyta. Pačiais pagrindiniais klausimais - dėl paramos teiktai užpuolimo atveju ir kit. - jau visiškai susitarta. Šią trijų didžiųjų pasaulio milžinų karinę sąjungą savo prisidėjimu kiek vėliau papildys ir kitos mažesnės valstybės: Lenkija, Rumunija, Turkija, Bulgarija, Graikija ir kitos.

Siek tiek komplikacijų kyla dėl lenkų ir rumunų priešiškosios sudaryti kolektyvinį tarpusavio paramos paktą su Sovietų Rusija. Mat, šie kraštai, praicitis pamokyti, bijo rusų agitacijos griaujančios įtakos. Tačiau manoma, kad pavyks ir dėlto susitarti. Lenkija pareiškė tarsiantis su Rusija atskirai. Lenkai nori, kad rusai karo atveju duotų jiems tikrai ginklą, ypač lėktuvų, bet nevestų per jų teritoriją savo kariuomenės.

Zinios apie šios sąjungos sudarymą labai paveikė Vokietiją ir Japoniją. Hitleris nori garantuoti Vokietijai saugumą iš šiaurės ir todėl pasiūlė nepuolimo sutartis sudaryti su Švedija, Norvegija, Suomija ir Nyderlandų kraštais Japonams dar blogiau. Fronte emė visiškai nesisekti, o anglai su amerikiečiais jau nejuokais grąšina imtis griežtų priemonių. Tuo būdu padėtis Europoje ir už Europos vis labiau įsitempia. Ramiausia kolkas pasaulyje yra Australijoje ir Pietų Amerikoje. Kaip ilgai - sunku pasakyti.

TRIJULĖ SĄJUNGA IR LIETUVA

Trijulėi sąjungai, apie kuria rašėm anksčiau, susidarius, vis labiau aiškėja, kad negalės likti neutralios Baltijos ir Juodųjų jūrų zonoje gyvenančios valstybės, taigi ir mūsų Lietuva. Jos turės taip pat prisidėti prie šios sąjungos. Iš tikrųjų, neutralumas išlaikyti tarp dviejų galingų priešingų srovių gyvenant yra visiškai neįmanoma. Visiems aišku, kad anglų - prancūzų - rusų sąjunga yra nukreipta prieš Vokietiją ir Italiją. Sunku suprasti, kaip Lietuva galėtų likti neutrali ir kuo ji tą neutralumą apgintų, susirėmus Vokietijai su Sovietais. Ji vėl pavirstų karo laukų kaip 1915-16 metais. J kurią pusę linktų Lietuva, rodos nesunku mums numanyti. Lietuvos kariuomenės vado gen. Raštikio projektuojamoji kelionė į Varšuvą jau labai daug ką pasako. Europos padangė vis labiau tamsėja. Antrojo Zairio valanda negailetingai artėja. Eina garas nuo rubežiaus...

MIRĖ 125 METU SENUKAS

Telšių apskr. šiomis dienomis mirė 125 metų senukas Antanas Norvaišas iš Alsėdžių miestelio.

kad vyriausybė ieškotų naujų garantijų, kurios patikrintų lenkų teises Dancige». Mes - kartojama jų spaudoje - neatiduosim Dancigo be šūvio, o pirmasis šūvis reikš naujo pasaulinio karo pradžią».

VARSUVA. Vokiečių spaudos pranešimu, Volynijos lenkai uždarė «Vokiečių jaunimo» partiją. Pėsen mieste buvo paskelbtas vokiškų prekių ir periodinių leidinių bojkotas.

PARYZIUS. Varšuvos polemikoj su Vokietija prancūzų spauda remia lenkus. Prancūzija tikisi tuo dar sustiprinti Lenkijos pozicijas Vokietijos atžvilgiu. Tik «Jour» (Diena) pastebi, kad Vokietijos - Lenkijos konfliktas esą galima išspręsti taikiu keliu.

IŠ LIETUVOS PADANGĖS

Tautinės Vienybės Vyriausybės deklaracija

Naujoji koalicinė patriotinio fronto Lietuvos vyriausybė seimo posėdyje paskelbė savo ateities darbų planą, vad. deklaraciją, kurios santrauką mes čia patiekiamo.

Gen. J. Cernius, Ministerių Kabineto pirmininkas, pareiškė:

Naujoji vyriausybė pradeda savo darbą sunkiu momentu: mes netekome Klaipėdos teritorijos ir uosto. Si aplinkybė mums kelia visą eilę naujų problemų. Vyriausybės uždavinys šias problemas nedelsiant išstudijuoti ir išspręsti. Aišku, jų išsprendimas pareikalauja iš tautos konstruktyvaus darbo ir aukų. Mūsų uždavinys ši darbą ir šias aukas taip pakreipti, kad iš to būtų didžiausios naudos tautai ir valstybei.

Dabartinis momentas reikalauja, kad vyriausybė būtų sudaryta kuopla plačiausia baze, kad į ją įeitų įvairių srovių asmenys. Ji tokia ir buvo sudaryta. Si aplinkybė leidžia viltis, kad dabartinė vyriausybė turės visų sluoksnių paramos. Naujoji vyriausybė neatėjo griauti to, kas ligi šiol pastatyta, bet tęsti pradėtąjį statybos darbą. Kad to būtų galima pasiekti, reikia vieningai sujungti jėgas ir darniai dirbti darbas visose valstybės ūkio šakose. Vyriausybė eis Respublikos prezidento nustatytomis gairėmis, griežtai laikysis konstitucijos ir dirbs glaudžiam kontaktu su seimu, kurio bendradarbiavimą ji labai vertina. Gyvenamasis momentas reikalauja nevien konstitucinių organų vienybės: jis reikalauja visų piliečių talkos. Tad vyriausybė ir stengsis jungti visus kūrybingąsias tautos jėgas.

Krašto Saugumas.

Turint galvoj tarptautinę padėtį, krašto saugumo reikalai stovi pirmoj vietoj ir vyriausybėi sudaro pagrindinės svarbos uždavinį.

Vyriausybė padės visas pastangas stiprinti visas ginklo rūšis ir dar labiau išvystyti Saulių Sąjungos veikimą, kad per jį visa tauta būtų parengta su ginklu rankoje ginti krašto laisvę. Bus perorganizuotos priešlėktuvinės ir priešdujinės apsaugos priemonės. Lietuvos ginkluotosios pajėgos, remiamos visos tautos, jau šiandien yra parengtos ginti Krašto integralumą ir jį, jei bus reikalo, tikrai ginti.

Užsienių politika.

— Užsienių politikos tikslas — patir-

krinti Krašto saugumą ir ramias kasdieniam darbui sąlygas. Naujoji vyriausybė, kaip ir buvusios, sieks šio tikslo, laikydama si nuosaliu didžiųjų valstybių varžytynių. Iš savo pusės, dės rimų pastangų draugingiems santykiams su kitomis valstybėmis išlaikyti, o ypač tingai su artimaisiais kaimynais.

Užsienių politikoje Vyriausybė griežtai laikysis neutralumo, kurį gins visomis turimomis priemonėmis.

Vyriausybė randa reikalo pabrėžti, kad visa lietuvių tauta įvairiai sutinka ir niekad neužmirš draugingų valstybių palankumo, kurį jos rodo ypač sunkiais valstybės gyvenimo momentais.

Vidaus politika.

Išimties meto padėtis nebus nuimama tol, kol ji bus reikalinga valstybės saugumui patikrinti. Vyriausybė elgėsi griežtai su rimties ardytojais. Organizacijų veikimas turi būt suderintas su tautos ir valstybės interesais. Vyriausybė laikysis griežto lygybės principo, skirstydama teises ir uždėdama pareigas tiek viešajame gyvenime tiek ir santykiuose su mažumomis. Vyriausybė remis savivaldybių veikimą ir organizuos sveikatos ir higienos priežiūrą.

Vyriausybė švelnais darbininkų ir darbdavių santykius ir tiek socialinę globą. Bus tvarkoma statyba tiek miestuose tiek ir kaime.

ATSIZVELGDAMA Į DIDŽIULĖ REIKSME, KURIOS TURI BAZNYCIA AUKLĖJIMO SRITYJE, VYRIAUSYBĖ VERTINS JOS BENDRADARBIAVIMĄ. KAD SIS BENDRADARBIAVIMAS BŪTŲ SĖKMINGESNIS, VYRIAUSYBĖ DĖS PASTANGU SUNORMUOTI VALSTYBĖS IR BAZNYCIOS SANTYKIUS ABISALIO PASITIKĖJIMO DVASIA.

Švietimas.

Vyriausybė tvarkys ir plės anklėjimą mokyklose taip, kad jose būtų ūgdomi geri valstybei piliečiai. Mokytojai bus vertinami pagal jų sugebėjimus ir pedagoginį patyrimą, nepaisant jų politinių pažiūrų. (Ligi šiol mokytojai buvo vertinami

tik pagal tai, ar įsirašę į jaunalietuvių ar ne. Net stundiant Brazilijou mokytojus, buvo žiurima, kad būtų jau nalietuvis. Red.) Vyriausybė dės pastangų pakelti kaimo kultūrinį lygį, organizuodama ir remdama tautinės kultūros plėtrą ir šiam darbui kviesdama talkon organizacijų ir privačių asmenų iniciatyvą. Vyriausybė rems kultūrinių organizacijų veikimą, kurios sklepias savo nariams tėvynės meilę ir dorą.

VYRIAUSYBĖ RŪPINSIS UZSIENIU LIETUVIAIS IR STENGSIŠ SUSIETI JUOS SU TĖVYNE GLAUDZIAIS KULTŪRINIAIS SAITAIS.

Teisingumas.

Vyriausybė garantuos ysišką teismų nepriklausomybę. Ji pagreitins administracinio tribunolo įsteigimą. Bus toliau varomas Lietuvosje veikiančių įstatymų derinimas.

Finansai.

Naujoji vyriausybė išlaikys pasėvųjų valiūtą. Finansų tvarkymas bus paremtas sveikais pagrindais. Atsižvelgiant į pastaruosius įvykius, teks peržiūrėti biudžeto vykdymas ir jis susiaurinti (20% Red.) Vyriausybė sudarys palankias sąlygas tiek vidaus tiek ir užsienių prekybos plėtrai. Miestų statybai ir pramonės pažangai kredituoti bus įsteigtas hipotekos bankas.

Žemės Ūkis

Pagrindinis Vyriausybės tikslas šioje srityje bus finišai ir moraliai stipriai kaimas. Žemės ūkiui didžiulės reikšmės turi žemės ūkio kooperatyvai ir Vyriausybė jiems teks didelės paramos. Kadangi žemės ūkis yra pagrindinė Lietuvos ekonomijos gyvenimo šaka, Vyriausybė ypatingu būdu jį palaikys ir plės.

Susisiekimai.

Bus dedama ypatingų pastangų išplėsti susiekimui Lietuvos rytuose ir vakaruose. Bus įsteigtas specialus fondas kelių statybai. Pašto tinklas bus praplėstas, ypatingai kaime. Bus pagyvinti pareigiamieji darbai Lietuvai suelektrinti.

Tokią deklaraciją paskaitė seimui gen. J. Cernius, prašydamas vyriausybės darbą remti. Šioje deklaracijoje yra

daug naujų užsimojimų, tačiau, reikia manyti, visos tautos vieninga valia ir pasiaukojimas juos įveiks. Lietuvių tauta yra darbūti, sumani ir pakantri. Ištraktusi iš diktatūros slogučio, nauju entuziazmu uždėgs Lietuvos gyvenimą.

Liepoja -- Klaipėda

Okupavus vokiečiams Klaipėda, Lietuvos eksportas staiga buvo nukreiptas į Liepoją, latvių uostą. Ypatingai Lietuvos sviestas pro ten buvo eksportuojamas. Tačiau dabar vėl pastebimas eksporto kreipimas per Klaipėdą. Kad sėkmingiau eitų transportas, kovo mėn. 31 dieną Klaipėdoje tarp Vokietijos ir Lietuvos pasirašytas laikinis susitarimas, kuris nustato Vokietijos geležinkelais naudojimosi sąlygas ir traukinių tvarkaraštį.

LIETUVOS CIVILINĖS AVIJACIJOS NUOSTOLIAI

Klaipėdos Krašto atplėšimas padarė didelį nuostolių civilinei Lietuvos aviacijai. Nidoje Lietuvos Aero Klūbas buvo įrengtas sklandymo mokykla, kaštavusią apie 100.000 litų. Be to, Nidoje liko 10 modernių sklandytuvų, kurie atiteko vokiečiams. Aero Klūbo sekretorius susirašinėjo su vokiečių įstaigomis, prašydamas sugrąžinti klūbo turta. Manoma, kad jis bus grąžintas. Be to, jau sudaryta komisija, kuri ieškos kitur vietos sklandymo mokyklai.

STEIGS KULTŪROS RUMUS

Svarstomas projektas įsteigti Kultūros Rumus, kurie rūpintųsi ir remtų lietuviškos kultūros reikalus. Jais anksčiau kiek rūpinosi kultūros departamentas prie Svetimybės Ministerijos. Išrinkta komisija, kuri išdirbs tokių Rumų projektą, statytą ir kit. ir patieks vyriausybei svarstyti.

Tautos muzėjus

Šią vasarą bus pradėtas statyti tautos muzėjus. Jam sklypas jau įgytas — užmiesty, netoli Botanikos sodo

Erich Maria Remarque

TRYS DRAUGAI

Vertė F. Girdauskas

(Tąsa iš 17 nr.)

Valkiojusi visą dieną. Nežinau, ką pradėti, ir niekur negaliu neišau apsisolti. Po pietų nueinu į mūsų dirbtuvę. Ten randu Kesterį. Jis triūša apie Cadillacą. Prieš kurį laiką tą seną mes nupirkome už labai juokingą kainą. Dabar mes jį pagrindinai išgydėme. Kesteris duoda jam paskutinę porciją. Tai buvo spekuliacija. Mes tikime gerai uždirbsi. Aš vis abejoju, ar išeis kas nors iš to. Štai sunkiais laikais mažą mašiną gal ir parduotume, tik ne tokį autobusą.

— Galėsim sėdėti mes su juo, Oto — sakau aš.

Kesteris pasitiki savimi.

— Sėdėti galėtume su vidutine mašina, Robi. Parduoti galima tikrai labai pigias arba labai brangias mašinas. Visomet yra žmonių, kurie turi pinigų. Arba bent tokius nori nudaoti.

— Kur Gotfridas? — klausiu aš.

— Kokiam nors politiniam susirinkime.

— Pasiūtęs. Ko gi ten jam reikia Kesteris juokiasi.

— Jis pats nežino. Tikriausia, jo kauluose sėdi pavasaris. Dėl to jis ieško ko nors naujo.

— Galimas dalykas — pasakiau — aš noriu tau padėti.

— Mes tupiame aplinkui automobilį, kol pradeda temti.

— Baigta — sako Kesteris.

— Mes nusiplauname.

— Spėk, ką čia turiu? — jis pliaukšteli ranka sau per kišenę.

— Ką?

— Du bilietus į bokso rungtynes šįvakar. Tu eisi su manimi?

Aš svyruoju. Jis žiūri į mane nustebęs.

— Stilingas rungsis su Valkeriu. Bus įdomi kova.

— Pajmk Gotfridą — pasiūlau.

Man atrodo juokinga atsakyti, bet aš neturiu jokio noro, pats nežinau, kodėl.

— Tu manai kur nors ktur — klausia jis.

— Ne.

Jis žiūri į mane.

— Aš einu namo — sakau — pa rašysiu laišką ir dar kai ką.

Gal būt ir...

— Tu sergi? — klausia jis rūpestingai.

— Nieko. Tur būt, ir man pavasaris bus įsibraustęs į kaulus.

— Gerai. Kaip nori.

Aš parsiveiku namo. Vos tik atsėdau kambary, nežinau vėl ko griebtis. Aš vaikščioju. Visai nežinau, kodėl aš čia norėjau grįžti. Išeinu į koridorių noriu aplankyti Jurgį.

Susiduriu su Zalaskiene.

— Na — sako ji — jus čia?

— Būtų sunku tai užginėti — atsakau truputį susierzinęs.

Ji palenkia galvą su pilkomis garbanomis.

Pas Jurgį aš užtranku neilgai. Grįžtu po ketvirčio valandos. Aš svarsčiau, ar nevertėtų dar išgerti, bet nenoriu. Atsisėdau prie lango ir žiūri į gatvę.

Tamsa sūkiosparnio sparnais plevena ant kapų. Dangus už dirbtuvių namų dar žalias, kaip neišnokę obuolys. Laukė jau dega gatvės lempos; prietemoje jos atrodo, kaip sušalusios. Aš rausiuosi po knygas ir ieškau kortelės su telefono numeriu. Pagaliau ga-

liu skambinti. Juk buvo posiau susita. Tikriausia, mergaitė dabar buvo namie.

Nueinu į prieškambarį, kame buvo telefonas, pakeltu triūbelę ir pasakau numerį. Laukdamas atsakymo jautėiu, kaip švelni banga, lengvas nerimas plaukia iš juodos sraigės. Mergaitė buvo namuose. Vos užgirstu jos žemą, kiek šurkštų balsą tarp iškimtos šerono galvos, riebalų kvapo ir indų žvangėjimo virtuvėje — mano nepastikėjimas įnyksta. Pakabinu triūbelę ir vieton to, kad tik pasiteiraudiau, kaip buvom susitarę, susikalbėjau rytojaus dieną susitikti.

Stajka man viskas atrodo nebe taip tuščia.

— Prakeikimas — pamatau aš ir pakratau galvą.

Vėl pakeltu triūbelę ir išaukiu Kesterį.

— Biljetus dar tebeturi, Oto?

— Turiu.

— Gerai. Aš einu į bokso rungtynes.

Paskui mes vaikščiojam dar kuri

(Tąsa 4-tam pasiųlapy.)

Prancūzijoje susirūpinta viešosios dorovės reikalais

Vasario 15 dieną trys Alzaso—Loreno senatoriai nuvyko pas Prancūzijos ministrą pirmininką Daladiera ir jam pateikė pasiūlymus, kaip kovoti su viešąja nedorove. Delegacijos vardu kalbėjęs senatorius Sigristas reikalavo šių dalykų:

1. kovoti su kinematografų nešvankumais, kurie itin daug prisideda prie viešosios nedorovės augimo;

2. kovoti su skandalingaisiais vadaviešaisiais namais.

3. uždrausti nepadorius (pornografinius) raštus, kurie ypatingai pavojingi jaunajai kartai. Lijono burmistras Herriot tam mieste uždraudė pornografiją (nepadorią literatūrą); ar vidaus reikalų ministras šitaip negalėtų pasielgti visoje Prancūzijoje?

Toliau delegacija pranešė premjerui kad 33 senatoriai jau kuris laikas yra įteikę raštą Prancūzijos geležinkelio ir Paryžiaus metro generaliniam direktoriui, prašydami neleisti platinti

parnografinių (nepadorių) raštų bei pavelsių geležinkelio kioskuose. Panašus raštas įteiktas ir spaudos bendrovės «Hachette» vadovybei. Delegaciją priėmė Daladier. Reikią ryžtingai kovoti ir su abortais, kurių Prancūzijoje per metus padaroma po keletą šimtų tūkstančių. Pagaliau baigdamas senatorius Sigristas šiltai žodžiais kreipėsi į Daladier, prašydamas jį panaudoti savo aukštą autoritetą ir pradėti griežtą kovą su tomis blogybėmis, kurios siurbia tikrą Prancūzijos kraują ir eda jos kaulus.

Sovietai grąšina

Latvijos ir Estijos vyriausybės gavo Sovietų įspėjimą, kad jeigu jos nusielsiančios vokiečių reikalavimams, tai Rusija su jomis nutrauksianti nepuolimo paktus, kaip jau yra pasielgusi su Vengrija, šiai prisidėjus prie antikomunistinio paktų.

Kadangi Lietuva su Rusija neturi

bendros sienos, ir kadangi ji Vokietijai jau nusileido, tokio įspėjimo iš Sovietų ji negavo. Atrodo, kad Sovietai tik savo prestižą norėdami gelbėti, tokius žygius daro. Kur jie buvo su savo pagalba užpuolus Vokietijai ir Lenkijai mūsų Tėvyne?

Bedievių kongresas

Rusijos bedievių centrinė taryba nutarė rugpjūčio 4 d. Maskvoje sušaukti bedievių kongresą. Pakviestos delegacijos iš Sveicarijos, Prancūzijos, Olandijos, Belgijos, Anglijos, Ispanijos ir kt.

Rusijos profesinių sąjungų narių yra apie 20 milijonų. Tarp jų pradėta propaganda, kad stotų į bedievių sąjungą, kuri šiuo metu turi 3 mil. narių. Dvasininkų ir vienuolių suėmimai eina toliau.

Katalikai prieš nesąžiningumą

Clevelande katalikai įsteigė vartotojų draugiją, kurios nariai boikotuos prekes tų firmų, kuriose darbininkams darbo sąlygos nepakenčiamos. Į draugiją greit įsirašė keletas tūkstančių narių. Panašios draugijos pradamos steigti ir kitose Jungt. Valstybių vietose.

Kolumbą nori pripažinti šventuoju

Zinomas italų katalikų rašytojas Giovanni Papini iškelia Amerikos atradėjo, didžiojo tyrinėtojo Kristupo Kolumbo šventuoju pripažinimo klausimą. Jis primena, jog tuo reikalu jau buvo pradėtas procesas (veiksmas); tai padaryta vėlonies Piliaus XI ylia, kuriam Vatikano koncilijos metu buvo įteiktas atitinkamas prašymas. Papini kelia klausimą dabar tą procesą (veiksmą) atnaujinti.

Australija -- saugiausia vieta pasaulyje

Nerami Europos būklė daugelį žmonių labai gąsdina ir verčia ieškoti kampo, kur galėtų saugiai ir nepavojingai gyventi. Taip per paskutinius mėnesius vien iš Europos tokių pabėgėlių buvo per 137 šeimos.

Užsienio spaudos žiniomis, didžiau sia jų dalis, 96 šeimos, įsitajė Australijoje, Newcastle ir Sidnejaus srityse. Iš

Amerikos Jungtinių Valstybių išgasdinti karo baimės jau keli šimtai šeimų išsikėlė į savo turimas villas Ramiojo Okeano salose.

Japonai jau rašo bambuko plunksnomis

Karas Kinijoje iš japonų atima labai daug geležies ir plieno. Japonija neturi didelių metalo išteklių, tad šių naugių turi daug įvežti. I plieno taupymo darbą įtraukti ir moksleiviai. Japonų spauda jau kuris laikas pataria moksleiviams rašymui vartoti ne pliuo, o bambukines (lendrės) plunksnas. Bambukinės plunksnos gana geros ir jomis rašyti visai patogiu. Kad bambukinės plunksnos japonų tarpe įsigali, rodo tai, kad kuris laikas Japonijoje veikia keletas bambukinių plunksnų gamybos įmonių.

Paukščiai per valandą nuskrenda 144 km.

Paukščiai nuskrenda labai dideliu keliu. Pavyzdžiui, japonai nustatė, kad kai kurie Japonijos paukščiai nuskrenda iš Japonijos į Australiją ir atgal. Tai nebūtų nieko nepaprasto, tačiau jie skrenda tą kelią per vandenyną, kuris sudaro 5.000 km. Paukščiai perskrenda ir kitas vietas, pav., iš Aliaskos į Ugnies žemę, nuskrenda kelią 16.000 km. Ne tik tai verčia stebėtis, bet ir tai, kad paukščiai skrenda labai greitai. Didžiausias paukščio skridimo greitis yra 144 km. per valandą. Pagaliau, pašto balandis skrenda per valandą 70 km. Daugelis paukščių dideliu atstumu skridami, skrenda pasisėdami. Pavyzdž., išskridami iš Lietuvos bendrai, paprastai, rugpjūčio pabaigoje, pasiekia Pietų Afriką tik lapkričio mėn. Iš ten skridami gandrai skrenda šiek tiek greičiau.

Geriausia dovana

Jūsų giminėms, draugams ir pažįstamiems Lietuvoje, Šiaurės Amerikoje ir kituose kraštuose yra laikraštis. Užsakykite jiems «SVIESA»!

«sviesa» metams kaštuoja: 12\$000.

šiaurės ir Pietų Amerikon — 12\$000. Lietuvon ir kitar — — — — 24\$000.

Vai, lékite, dainos!

GIMTINÉ

O, atsimenu namelį	Kai išklystu į pasaulį
Aš gimtinį savo,	Platų, begalinį.
Kur motulė prie ratelio	Tėviškėlės atminimas
Supdama niūniayo...	Man laimuzę mini.
Ir dainelė ta lopšinė,	Kai į saulę pasižiūriu,
Ta daina motulės,	Vakaro saulužę,
Ir šiandieną man ausyse	Man ji primena kaip gyvą
Skamba čiūčia liūlia.	Mylimą mamuzę...
Čiūčia liūlia, mažutėli,	Ir kasdie regiu tą kaimą,
Auk greičiau, užauki —	Tą namelį savo,
Ir tėvynė ir Dievulis	Kur gyvenimo palaima
Tavęs jauno laukia...	Lopšyje liūliavo.

(Atkelta iš trečio puslapio.)

niką naktį po miestą. Gatvės šviesos ir tuščios. Firmų reklamos šviečia. Vitrinose be jokio tikslo dega šviesos. Vienoje stovi nuogos vaikinės lėlės, dažytomis galvomis. Jos atrodo nenatūralios, lyg vaiduoklėjai. Salia žiuroniai brangenybės. Paskui prienam balnai apšviestas prekybos namus, kaip katedrą. Langai tyška nuo galybės spalvoto šilko. Prieš kino teatrą tūpi išblykusios, išalkusios būtybės. Salia žiburuoja valgomieji produktai. Konservų dėžutės sudaro ciničius bokštus, vatoje suguldyti išnokę obuoliai, ant stalo kabo virtinė riebiųjų žašų, lyg balniniai ant virvės; rudi, apėkritūs duonos kepalėliai guli tarp kietų dešrų; sviesiai geltona ir rožine spalva spinduliuoja pjaustyty kumpių ir kepenų pjaštetai, lygiai kaip gelių puokštės.

Mes atsisėdam netoliese ant suolo. Salta. Mėnulis greta kybo virš namų, kaip lanko lempa. Jau senai po vidurnakčio. Greta ant pylimo darbininkai turi pasistatę palapinę. Jie tlesia gatve bėgius. Virinimo aparatai šniurpčia ir kibirkštys krinta ant juodų paviršalių. Salia garuoja katilai su derva ir asfaltu, visai kaip karo lauko virtuvės.

Mes pasėstame savo mintyse. sėdžiu. Butas man pasirodo menkas.

— Juokinga, Oto, taip sekmadienų, ar ne?

Kesteris linktel
Vis dėlto gera, kad jis prašina.
Kesteris patraukia pečius.
— Gal būt riečia taip pripratus kad truputis laisvės ją trukdo.
Aš pasistatau apykaklę.
— Tai, atrodo, prieš mūsų principus, Oto.

Jis žiūri ir juokiasi.
— Seniau kiek kitatp apie tai kalbėjai, R obi.

— Tiesa, — sakau aš — bet vis dėlto...
Aštri suspausto oro gražtų šviesa trykta žaliai ant asfalto. Iš vidaus apšviesta palapinė atrodo kaip maža šilta teviškė.

— Kaip manai, Cadilakas antradienį bus gatavas? — klausiu aš.
— Gal būt sako Kesteris. Kam klausai?

— Et, taip sau...
Mūda parsikeliam ir nueinam namo.

— Siandien esu kiek pakvaišęs, Oto sakau aš.
— Mes visi tokį — atsako Kesteris -- Gerai išsimiegok R obi.

— Ir tu Oto.
Savo kambary aš dar valandėlę

Lempų stiklai bjaurūs, šviesa per daug duriant, kėdės apsitrynusios, linoleumas negalėtingai susinešiojęs, prausykla, lova, prie kurios kabo vaizduojas Waterloo mūšį paveikslas... negalima į tokį būtų įsileisti padorų žmogų manau aš. Tuo labiau moterį.

...
I I I

Antradienį prieš piet sėdime savo dirbtuvės kieme ir pusryčiaujame. Cadilakas jau baigtas. Lencas raukoje laiko lapą popierio ir trijumfuojančiai žiūri į mus. Jis, reklamos šefas man ir Kesteriui, tik ką perskaitė skelbimą, kuri suredagavo automobilui parduoti. Skelbimas prasidėjo: «Liuksusinė kelionė, atostogos pietų pajūry...» Buvo tai vidurkis tarp eilėraščio ir himno.

Kesteris ir aš valandėlę tylime. Mada turim pirmiau atsigausti iš tos gėlėmis papuoštos fantazijos srovės apsvaigimo.

Lencas mano mus visą pavergęs.
— Daikčiukas fantastiškas ir šliaufoatas, ar ne? — klausia jis išdidžiai.
— Romantiškumas objektyvumo amžiuje, tai triukas. Priešingumai traukia,

— Tik ne tuomet, kuomet reika-

las liečia pinigus — atsakau aš.

— Niekas neperka automobilį kad pinigų susikrautų, vaike — atsikerta Gotfridas — jį perka kod juos išieštyčia ir prasideda romantika net materialistams. Kaip tu manai Oto?

— Tu žinai... — pradeda Kesteris atsargiai.

— Ką čia daug kalbėti — pertraukiu jį — skelbimas visai geras ka rortui ar odos kremui reklamuoti, tik ne automobiliiui.

Lencas išsižioja.
— Palauk — tęsiu aš — tu mus įtari, Gotfrida. Turiu vieną pasiūlymą paklauskim Jupo. Retkia išgirati tautos balsas.

Jupas buvo mūsų vienintelis turistautojas, 15 metų jaunuolis, jis kartuėjo ir mokinio pareigas, aptarnavo ben zino siurbli, atnešdavo mums pusryčius vakare sukraudavo įrankius. Buvo mažas, šlakuotas, turėjo dideles atsivėpusias ausis, kuriomis jis šikirdavosi iš kitų. Kesteris tvirtino, esą jei Jupas iškristų iš lėktuvo, jam nieko neatsitiktų: jis ausimis, lyg parašiotu šveiniai nusileitų ant žemės.

(Bus daugiau)

...

Juokų Skyrius

KEICIA ĮSITIKINIMUS

Juokų skyriaus vedėjas nusliūki-
no aną dieną į bandeirantę. Turėjo rei-
kalą į banko vedėja (pinigų vienam
špėbukui greitai, pigiai ir sąžiningai
į Lietuvą buvo mėklines kokį milą ki-
tą nusiųsti). Bet koks buvo jūsų bendra
darbio nusivylimas, geriau jau ne
neklaukit. Vyrauv iš bandeirantės negal-
voj dabar bankas ne kitos senų gerų
laikų glupstvos. Susėdę ant laiptų, lyg
geri, klūsnus mokinukai, ministrantūrą
kaia — mišiom patarnauti mokosi.

— Labas, vyrai! — sveikinasi ju-
sų bendradarbis.

— Per omnia saecula saeculorum
— atsako visi trys choru.

— Na, kas čia dabar per komedi-
jos? Iš galvos kraustotės, ar kuri balal
Bancorum suliquidorum policio-
rum — vėl ta pati lotyniška istorija!

— Tai ką, j kunigus rengiatės?

— Amen! — nukerta sutartinai
visi.

Ką jūsų bendradarbis galėjo dau-
giau sakyti? Palikęs ramybėje klasi-
cizmo mėgėjus, kištino pro naujuosius
bandeirantės dvaro yartus. Susitiko
sargą ir parodė dešinės rankos smilium
į kaktą. Suprask, neapšviestas elemen-
te, netvarkoje tų vyrų Urbis. Bet

Jono iš Bandeirantes žodis tuojau nu-
ginklavo tokį jūsų bendradarbio įsiti-
kinimą. Girdi, jte maino kailį, keičia įsi-
tkinimus. Apsidairęs aplink, lyg tirda-
mas, ar kas nesiklauso, j ausį pašnibž-
dėjo: Matai, Lietuvoje nauji vejai pa-
pūte ir j mokytųjų sostą įpūtė gryno
kraujo krikdemą. Tai dabar bandeiran-
tės vyrai ir eina su lotyniška kalba
j poziciją. Atelnantį sekmadięj du eis
tarnauti mišioms, o tretysis užgiedos
ant viškų «Sveika pana Rozalija».

Padėkojęs už tokias brangias in-
formacijas, jūsų bendradarbis skubinosi
šios žinios užrašyti j Juokų skyrių. Ei-
damas Avenida Tiradentes taip balsiai

uzšvilpino «O Jardineira kad net guar-
da civil ties kampu atsisuko.

UZUOJAUTA

Juokų skyrius turi neabejojamai
placią širdį ir kiekvienam nevykusių
nusidavimų paėipinėtam randa joje
drakotos, anot tos žemaičių pasakos,
užuojautes.

Ilgai vaikščiojo su savo žmonišku
mo jausmais šio skyriaus vedėjas šią
savaitę, ir nebežinojo, kas daryti. Jam
atrodė, kad visi gyvena, tarytum, meš-
ko ausy įeilindę ir nėra to nelaimingo
jo, kuriam būtų užuojauta reikalinga.
Ana, va : ką velks su ja tas, kurie al-
gą gauna nieko neveikdamas? Isižeis
Gali kilti skandalas. Sakys — tyčioje-
si. Arba tas, kuris už savo liežuvio di-
linimą j artimo vargą valgo DULR-
duoną, ir t. t.

Bet mūsų žemelė neveltui pramin-
ta ašarų pakalne.

Ir tarp laimingųjų minios jūsų
bendradarbis surado vieną politinio po-
būdžio mūką. Negalėtum pasakyti, kad
nebūtų geros valios turėjęs. Valios tai
buvo, tik razumo trūko. Girdi, Lietu-
vos pavyzdžiu, sueikim visi lietuvinin-
kai ant Centro dugno, ir bus zgada.
Vargšėli, kas razumno klausoi! Ypač
vargas su ta diplomatija, kuriai atsar-
gumas yra įgimta nedorybė. Girdi, ką
gali žinoti, kaip ten Lietuvoj bus? Pa-
laukite, palaukite, palaukite!

Tiems, kurie dabar dairosi ir lau-
kia, tegul ir teks mūsų užuojauta. Viso
šio politinio biznio pionierius jos gali
pasisemti vieną samtį daugiau.

Parduodamas kampinis sklypas

ANT ALTO DA MOOCA, NETOLI
BONDÉS. K R E I P T I S:
RUA CANINDÉ 539.

SVETIMŠALIŲ LEGALIZACIJA IR REGISTRACIJA.

Priruošia visus doku-
mentos įstojantiems
komsantams j Jun-
ta Comercial. Išrūpina svetimšaliams
legalizacijos dokumentą, privaloma pa-
tiekti j Junta Comercial. Rašomi įvai-
rūs prašymai. Priimama dokumentai
išversti. Išrūpina Carteira de Identida-
de. Už darbą ima sąžiningą atlyginimą.
Visi kreipkitės visais mėnetais rei-
kalais j AGENCIA «ALCK».

Rua dos Gusmões, 324
(netoli Gabinete de Investigações).

FOTO SCHMIDT

Atlieka įvairiausių foto-
srities darbus. Vyksta j namus.
Senų pavėkslų atnaujinimas.
Paveiklų didinimas.
Vestuvių nuotraukos prie
šv. Antano altoriaus.

RUA SILVA TELLES, 5
(netoli šv. Antano bažnyčios)

LEGALIZACIJA IŠSIMOKĖTINAI

Svetimšaliams fabriku darbininkams pa-
rengia dokumentus pagal valdžios 406
ir 3010 Dekretus: Karteiros, legalizaci-
jos ir kt. išsimokėtinai. Rašo prašy-
mus, verčia pasus ir kitokius dokumen-
tus, daro įgaliojimus. Prekybininkams
ir pramon. j Junta Comercial liudijimai.
Visais mėnetais reikalais kreip-
kitės kasdien nuo 8 iki 12 ir nuo 5
iki 9 val. vak.

RUA DA MOOCA, 1721.

Dna. NELLA

CABELLEIREIRA
CORTES, ONDU-
LAÇÕES PERMA-
NENTES,
PENTEADOS,
MIS-EN-PLIS

RUA 8, NR. 25 VILLA ZELINA.

CHIROMANTE

O VILNIAUS
NEPAMIRŠK, LIETUVI!

MME. SEDEFA

Turėdama mokslo ir daugelio me-
tų patyrimo šioje srityje, siūlo savo
patarnavimą. Neturite pasisekimų ir
esate nelaimingas savo šeimoje arba
komercijoje? Turite kokių nepasisekimų
kurie jus kelia rūpesčių? Norite su-
grąžinti savo draugystėn asmenį, kurie
nuo jūsų atsiskyręs? Norite pašalinti
bet kokią blogybę? Norite turėti geros
kloties darbe? Turite kokių kliūčių
vedybose? Yra kitokių nenugalimų
kliūčių? Negaišdami kreipkitės j MME.
SEDEFA, kuri suteiks gerų patarimų
Patarimas sąžiningas, garantuotas ir
greitas. Rua Lavapés, 262, bondės
ir omibusai prie durų. Priėmimo val-
landos kasdien nuo 8 ryto iki 20 va-
landos. Sekmadieniais taip pat.

Ap! nkykite kad įsitikintumėte
Konsultas 5\$000

Vaistinė Don Bosco

Savininkas Juozas Lukoševičius
Didelis pasirinkimas įvairių rūšių vaistų — vietinės gamybos ir
užsieninių. Taip pat yra parfumarai. Kainos minimalios.
Lietuviams daroma nuolaida!
Rua Bom Pastor, 18 Ypiranga
Tel.: 3-0100

Dr. S. Meitin
DIPLOMUOTAS VOHETIJOJ IR RIO UNIVERSITETO.
Priima: vidurinių veneros ir nervų ligomis nuo 2 iki 6 v. v.
Kalbama lietuviškai. RUA BARÃO ITAPETININGA 139 (senas 37-a) salės 8 ir 9 Tel. 4-0715.

Dr. Adolpho Taubkîn

ADVOCATAS
[Diplomuotas São Paulo fakulteto]
Civilinės ir prekybinės bylos, kontraktai, (ipotekos, žemės
pirkimas ir pardavimas ir t. t.) skolų išreikalavimai ir visi
kiti juridiniai reikalai. Raštinė: Rua Direita Nr. 36, 2-as
aukštasis, salė 5. Telef. 2-4214.
Atidaryta: nuo 9 iki 11 ir nuo 3 iki 5 val. vak.
Kalba lietuviškai.

Dr. A. Candia
VENERINĖS LIGOS:
TRIPERIS [Visose stadijose—aštrus ir kroniškas.] SIFILIS
Priėmimas nuo 9—12 ir nuo 3—7. Sekmadieniais 10—12.
RUA BARÃO DE ITAPETININGA 242, 3 aukštasis Telef. 4-0218.
Kalba rusiškai, lenkiškai, vokiškai.

Vokiečių fotografijų įstaiga „BERNARDO“ Isteigta 1890 metais

Atlieka įvairius darbus foto-
grafijų srity. Specialybė pa-
didinime, o taip pat su dažais.
Darbas greitas ir sąžiningas ir
pigus. Vyksta j namus foto-
grafijų reikalais. Daro iš foto-
grafijų naujas.

ARTHUR SCHMIDT
Rua São Caetano, 447
(senas nr. 103) Tel. 4-5576
SÃO PAULO

Lietuvių Jaunime,

Dėykit gražiai pasiūtus rū-
bus. Siuvami sulig naujau-
sųjų madų vyriški ir moter-
iški kostiumai ir palta.
Darbas garantuotas. Dar-
bas atliekamas neblogiau
kaip S. Paulo centre, bet
daug pigiau. Už vyriškus
kostiumus nuo 100 ligi
150\$000.

Už moteriškus nuo
40\$000 ligi 75\$000
PAULO AMBRAZEVIČIUS
RUA CICLAMES nr. 52
Villa Bella.

SIUVYKLA "ESTAN"

STASIO ŠLIKTOS
Gerai zinoma visiems
lietuviams
RUA DA
CONCEIÇÃO 79-A,
Fone: 4-1940 (prie
pat stoties Luz) ati-
dare naują skyrių —
antra siuvyklą, Braz
rajon, prie stočių
Norte ir Braz.

Rua Dr. Almeida Lima, 19

Dr. Boris Chipiakoff

RUA YPIRANGA, 193
2 andr. ap. 4. (kampas Santa Efigenia), Tel. 4-0316
Vidujinės, nervų ir proto ligos.
SPECIJALI VENERINIŲ LIGŲ LIGONIAMS CLINICA.
Gonoreja išgydoma per 10-15 dienų
KONSULTORIA ATIDARA IKI 9 VALANDŲ VAKARO.

Dr. A. Candia ir M. Cogano
LABORATORIJA
MEDECINIŠKAS IŠTYRIMAS:
Kraujo, nugarkaulio smegenų, šlapimo ir išmatų.
RUA BARÃO DE ITAPETININGA, 242 3-as aukštasis.
Priėmimo valandos nuo 9—12 ir 3—7. Sekmadieniais 10—12.

DĖMESIO!

DĖMESIO!

L. K. J. S. B. „VYČIAI“

Šį trečiadienį, gegužės mėn. 10 dieną, 10 val. vakaro rengia Lietuvos ir brazilų visuomenei lietuviškų dainų koncertą iš

Radio Excelsior PRG9, 1100 kilociklų

Visi klausykite žavingų mūsų dainų, kurias neš į begalines atogrąžų erdves galingosios Radio Excelsior bangos (100 kilowattų). Radio stoties Vadovybė, labai vertindama lietuvių liaudies dainas ir aukštą L.K.J.S.B. „Vyčių“ choro meninį lygį, kurio jis pasiekė nenuilstamo savo Dirigento Pianisto Gerb. Mokytojo Felikso Girdausko pastangų dėka, pirmą kartą lietuviškam chorui leidžia užpildyti įžymiųjų chorų (côros famosas) programą. Lietuviams didi garbė ir pasididžiavimas!

Klausykite!

Atsiminkite: gegužės mėn. 10 dieną, 10 val. vakaro.

Klausykite!

ILGIAUSIU METU!

Gegužės mėn. 5 d. Katalikų Bažnyčia yra pašventusi didžiojo savo Popiežiaus Pijaus garbei. Todėl gegužės mėn. penktoji ir yra visų Pijų vardinų diena. „Šviesai“ šia proga yra labai malonu pranešti savo Skaitytojams ir Draugams, o taip pat ir visiems Katalikams ir Kolonijoms lietuviams bendrai, kad Gerb. Kolonijos Kapellonas Kun. Rūgaitis tas pat yra garbingo Pijaus vardo savininkų eilėje.

Šiandien, kai Kun. Pijaus Gerbėjas ir Draugas su dideliu džiaugsmu Jį sveikina ir linki su ta pačia nuostabia ir neišsėdama energija dar daug daug gero mūsų Kolonijai padaryti, ir mes žingiamie prie visų iš širdies trykstančių linkėjimų savo kupinus geriausio vėlymo žodžius. Be abejoj, tik Kolonijos istorija tokiam įvertinimui, kokia didelė Dievo dovana jai yra buvęs Kun. Pijus. Tai iš dalies mato ir kiekvienas objektyvus mūsų gyvenimo stebėtojas, ypač prašalintis. Tad gyvuok, būk veikas, tos pačios energijos ir to paties skaidraus patriotizmo kupinas, mūsų Kolonijos Gerbiamas ir Mylimas Kapellone Kunige Pijau! Ad multos annos!

DARŽAI ISSIMOKĖTINAI

500 metrų nuo stoties Carvalho de Araujo, suburbio Central do Brasil, C.A.C.I. skirtas ir parduoda už mažą išmokėtiną mokėstį didelį daržų — chacaras — kur yra tūkstančiai šių medžių: Pereiras, Videiras, Abacateiras, Jaboticabeiras, Laranjeiras ir daugelį kitų vaismedžių. Išsimokėtinai parduodamas geras namas ir kiti pastatai su žemės sklypais. Dalis daržų su geru malkų miškų, kurį galima parduoti po 500 reisų metrą. Traukiniai išeina iš stoties Norte: 7,54, 9,05; 10,04; 11,10; 12,14; 14,30.

Raštinė: Rua São Bento 17, Tel. 2-7549, S. Paulo. Sekmadieniais: teirauti prieš stotį Carvalho de Araujo krautuvėje pas ANTONIO KIRSTEN.

MOTINOS DIENOS

Minėjimas Villa Zelinoj, Sv. Juozapo mokyklos patalpose, bus šį sekmadienį 5 val. popiet.

Minėjimo programoj dalyvaus Seselių Pranciškiečių mokyklos mokiniai, L. K. Bendruomenės Jaunimo Sekcija, Bendruomenės choras.

CENTRO TARYBOS IR VALDYBOS BENDRAS POSĖDIS

Gegužės mėn. 7 d., 15 val. šaukiamas bendras B. L. O. Centro Tarybos ir Valdybos posėdis. Visi atstovai prašoma dalyvauti.

B.L.O. Centro Tarybos Pirmininkas.

PAAUKOJO CENTRUI

Brazilijos Lietuvių Organizacijai Centro naudai paaukojo Feliksas Cemarka 30\$000 ir Pranas Dutkus iš Rio de Janeiro 30\$000.

B. L. O. Centro Valdyba širdingai dėkoja.

BRAIZYBOS KURSAI

Netrukus pradės veikti mašininės braižybos ir matematikos vakariniai kursai V. Zelinoj, Sv. Juozapo mokyklos patalpose. Norintieji kursus lankyti, prašomi užrašyti ir informuoti pirmadieniais 7,30 val. vakaro minėtos mokyklos patalpose.

— L. K. Moterų Draugijos Loterijos šį sekmadienį nebus. Nukeliama vėlesniam laikui.

— Gegužės m. 3 d. Seselės Marcelinos mažųjų choras buvo išvažiavęs į aukščiausią São Paulo apylinkę kalną Jaraguá.

Geriausia dovana

Jūsų giminėms, draugams ir pažįstamiems Lietuvoje, Šiaurės Amerikoje ir kituose kraštuose yra laikraštis. Užsakykite jį „ŠVIESA“!

„šviesa“ metams kaštuoja:

šiaurės ir Pietų Amerikai — 12\$000. Lietuvon ir kitar — — — 24\$000.

PIRMOSIOS RUNGTYNĖS

Šį sekmadienį, pusiau trečią val. popiet, L. K. Bendruomenės I ir II futbolo komandos turės draugiškas rungtynes su Az de Ouro klubu. Rungtynių vieta Parque-da Mooca. Iš Zelinos išvažiuos 2 val. sunkvežimiu. Norintieji pasisiūreiti rungtynių, gali važiuoti kartu su žaidėjais.

Kitą sekmadienį žais Quinta da Paineira.

SUNKIAI SERGA

Vila Belo, rua 4, pas Varanauską Izidorius Stankevičius jau trečias mėnuo, kai sunkiai serga skilvio liga. Kilęs iš Zarasų.

— Šiomis dienomis sunkiai susirgo Labuckienė, gyv. Ciclamės gatvė.

— L. K. Bendruomenės praėjusį sekmadienį suruoštoji ekskursija į Santos dalyvavo arti 300 žmonių. Pamaldos buvo pranciškonų bažnyčioj, kurių metu giedojo Bendruomenės choras. Ekskursija pasisekė visais atžvilgiais.

— Praėjusį šeštadienį buvo šliūbas „Šviesos“ skaitytojo ir Bendruomenės nario Povilo Seško su Ona Bagužinskiute.

— Per balandžio mėnesį viso buvo 6 jungtuvės.

Ieškomî:

Antanas, sūn. Jono, Turskis, kuris į Braziliją atvyko 1927 m. ir gyveno Fazenda Boa Vista Linha Mogyana, vėliau persikėlė gyventi kitur ir nuo 1934 m. apie jį niekas neturi žinių.

Jonas Kriškėtolaitis, kuris 1930 m. atvyko į Braziliją ir kurį laiką gyveno São Paulo, Rua Coelho Netto, 68.

Kas žino ieškomųjų gyvenamosios vietos adresus arba jų likimą, malonėkite pranešti Lietuvos Konsulatui São Paulo šiuo adresu: Consulado da Lituania, São Paulo, Rua Aureliano Coutinho, 88.

Pamaldos

Šį sekmadienį, Gegužės m. 7 d.,

Pamaldos bus:

VILLA ZELINOJ

8 val. ryto motinoms.

11 val. Suma su Istatymu Sventė Sakramento ir procesija.

GEGUZINĖS pamaldos šioj dienai prasidės 7 val. vakaro.

Sv. Antano do Pary bažnyčioj suma 11 val.

VILLA ANASTAZIJOS lietuviams pamaldos 8½ val. ryto.

EVANGELIJA IV SEKMADIENIUI PO VELYKU

Jono 16, 5-14

Angu metu Jėzus tarė savo mokytiniams:

„Aš tai jums nesakiau nuo pradžių, nes buvau su jumis. Dabar aš einu pas tą, kuris yra mane siuntęs, ir niekas neklausia manęs, kur einu? Kadangi tačiau aš tai jums kalbėjau, jūsų širdis pasidarė pilna liūdesio. Bet aš eikau jums tiesą: Jums geriau, kad aš einu. Nes, jei aš neišiu, Ramintojas neatėis pas jus, o jeigu aš nueisiu, aš ji jums atsiųsiu. Atėjęs jis įrodys pasauliui, kas turi nuodėmę, kas teisybę ir kam skiriama teisma. Kas turi nuodėmę, nes aš einu pas Tėvą, ir jūs jau nebematysite manęs; kam skiriama teisma, nes šio pasaulio kunigaitis jau nuteistas. Daug dar aš turiu jums sakyti, bet dabar jūs negalite pakęsti. Kuomet gi ateis ta tiesos Dvasia, ji jus ves į visokią tiesą. Nes ji ne pati iš savęs kalbės, bet ką tik išgirs, tai sakys ir paskelbs jums kas turi įvykti. Ji pašlovins mane, nes aš iš to, kas mano, ir paskelbs jums.“

Lietuvių Dėmesiui

Siuvykla „RUBAS“

Siuvami rūbai sulg naujausių modų, darbas atliekamas diplomuoto ir su didele praktika siuvėjo. Darbą atlieku sąžiningai ir už jį atsakau. Didele pasirinkimas įvairiausių medžiagų. Galima kreiptis iki 9 val. vakaro ir sekmadieniais. Atsakomas siuvėjas

Jonas Čizinauskas

67 AVENIDA ZELINA 67.

